

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
वार्षिक प्रतिवेदन २०७३/७४

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा
सानोठिमी, भक्तपुर

फाल्गुण, २०७४

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
वार्षिक प्रतिवेदन २०७३/७४

सल्लाहकार

डा. कुलबहादुर बस्नेत

सम्पादक-मण्डल

श्री पुष्प रमण वाग्ले
श्री मनोज शर्मा न्यौपाने
श्री प्रमोद भक्त आचार्य

सङ्कलन

श्री हेमदत्त देवकोटा
श्री सुकमाया पुन

तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन

श्री बिजेश बस्नेत
श्री निशा मिश्र
श्री कमल पण्डित
श्री देवदत्त बडु

फोटोग्राफी

श्री प्रेमकुमार गुरुड

तथ्याङ्क व्यवस्थापन सल्लाहकार

श्री दोबरलाल सिलाकार

प्रकाशक

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा
सानोठिमी, भक्तपुर

यसअघि अंग्रेजी भाषामा प्रकाशन हुँदै आएको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को वार्षिक प्रतिवेदनको तेस्रो नियमित संस्करण नेपाली भाषामा प्रकाशन गर्न पाउँदा हामीलाई अत्यन्तै खुसी लागेको छ । प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्अन्तर्गतका महाशाखा, कार्यालय, प्रतिष्ठान, समिति, बहु/प्राविधिक शिक्षालय, तालीम केन्द्रहरुबाट सम्पादन भएका गतिविधिहरु एवं उपलब्धिहरुलाई समेटि यस वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशनमा ल्याइएको हो । देशमा सञ्चालित प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमहरुलाई समन्वय गर्न, आधारभूत तथा मध्यमस्तरीय प्राविधिक जनशक्तिको उत्पादन गर्न र औपचारिक एवं अनौपचारिक रूपमा हासिल गरेका सीपको प्रमाणीकरण गरी मान्यता प्रदान गर्ने उद्देश्यबाट वि.सं. २०४५ सालमा स्वायत्त निकायको रूपमा परिषद्को स्थापना भएको हो । स्थापनाकालदेखि नै प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा तथा तालीमको विकास र विस्तारमा परिषद्को ठूलो योगदान रहिआएको छ । हाल परिषद्अन्तर्गत ६५३ लामो अवधिका प्राविधिक शिक्षा प्रदायक संस्थाहरु र ६५० छोटो अवधिका व्यावसायिक तालीम प्रदायक संस्थाहरुले देशभर कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिरहेका छन् । यसका अतिरिक्त प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमहरुको विस्तार, गुणस्तरको प्रत्याभूति, पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन, प्रशिक्षकको क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालीम, अध्ययन तथा अनुसन्धान, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै यस क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरुबीच समन्वयको जिम्मेवारी समेत परिषद्ले निर्वाह गर्दै आएको छ । यिनै जिम्मेवारी वहनका क्रममा आ.व. ०७३/७४ मा सञ्चालित प्रमुख क्रियाकलाप तथा उपलब्धिहरुलाई यस वार्षिक प्रतिवेदनमा समेट्ने प्रयास गरिएको छ ।

एकातर्फ यस वार्षिक प्रतिवेदनले परिषद्लाई आफ्ना कार्यक्रमहरुको पुनरावलोकन गरी आगामी नीति तथा योजना निर्माणका लागि पृष्ठपोषण प्रदान गर्दछ भने अर्कोतर्फ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरुलाई परिषद्का कार्यक्रम, गतिविधि तथा उपलब्धिहरुबारेमा जानकारी प्रदान गर्न महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने आशा र विश्वास गरिन्छ । यस महत्त्वपूर्ण प्रतिवेदनलाई प्रकाशनको तहसम्म ल्याउन सहयोग पुऱ्याउने सम्पादन मण्डलका सदस्यहरु लगायत सम्पूर्ण व्यक्ति तथा संस्थाप्रति हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दै भविष्यमा यस वार्षिक प्रतिवेदनलाई थप परिष्कृत र जानकारीमूलक बनाउने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

पुष्प रमण वाग्ले

सदस्य-सचिव

अ.न.मी.	अग्ज्युलरी नर्सिङ मिडवाईफरी
आ.व.	आर्थिक वर्ष
आइ.एस्सी.	प्रमाणपत्र तह विज्ञान
ए.ए.एम.	अक्युपंचर अक्युप्रेसर तथा मक्सिबस्चन
ए.सी.	एयर कण्डिसन
एच.ए.	स्वास्थ्य सहायक
जे.टी.ए.	जुनियर टेक्निकल असिस्टेन्ट
टि.इ.सि.एस.	सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा
टि.एस.एल.सी.	प्राविधिक एस.एल.सी. (स्कूल लिभिड सर्टिफिकेट)
टि.भि.इ.टी.	प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम
पि.सि.एल.	प्रविणता प्रमाणपत्र तह
भि./पि. जे.टि.ए.	भेटेरिनरी/बालीविज्ञान जुनियर टेक्निकल असिस्टेन्ट
सि.एम.ए.	कम्युनिटी मेडिसिन असिस्टेन्ट
प्रा.शि. तथा व्या.ता.प.	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

१. परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ दीर्घकालीन सोच - २०३०.....	२
१.३ ध्येय.....	२
१.४ उद्देश्य.....	२
१.५ लक्ष्य	२
१.६ परिषद्को संक्षिप्त परिचय	२
२. तालीम तथा शैक्षिक कार्यक्रमसम्बन्धी विवरण	४
२.१ लामो अवधिको तालीम.....	४
२.२ विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रम.....	७
२.३ आङ्गिक शिक्षालयबाट संचालित कार्यक्रम.....	७
२.४ छोटो अवधिका तालीम कार्यक्रम.....	१२
३. पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता.....	१३
१ पाठ्यक्रम निर्माणतर्फ.....	१३
२ पाठ्यक्रम परिमार्जनतर्फ.....	१४
४. पूर्व- सिकाइको मान्यता र पहिचान (सीप परीक्षण).....	१६
५. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमको विकास र विस्तार.....	१७
६. गुणस्तर प्रत्याभूति.....	१९
७. अनुसन्धान तथा विकास.....	२०
८. मानव संसाधनको व्यवस्थापन तथा विकास.....	२१
८.१ मानव संसाधनको व्यवस्थापन.....	२१
८.२ मानव संसाधनको विकास.....	२१
९. बजेट तथा खर्च.....	२२
अनुसूची.....	२३

तालिका तथा रेखाचित्रको सूची

तालिका १.१ : परिषद्को सांगठनिक परिचय.....	३
तालिका १.२ : परिषद्का शिक्षालयहरूको विवरण.....	३
रेखाचित्र २.१ : उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी संख्यासम्बन्धी तहगत विवरण.....	४
तालिका २.१ : उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थीको तहगत विवरण.....	४
तालिका २.२ : डिप्लोमा तहमा प्रशिक्षार्थी भर्नाको अवस्था.....	५
तालिका २.३ : प्राविधिक एस.एल.सी. तहमा भर्नाको अवस्था.....	६
रेखाचित्र २.२ : विगत सात शैक्षिक सत्रमा डिप्लोमा तहमा प्रशिक्षार्थी भर्ना अवस्था.....	६
तालिका २.४ : विशेष प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रममा भर्नासम्बन्धी विवरण.....	७
तालिका २.५ : डिप्लोमा तहका कार्यक्रमसम्बन्धी विवरण.....	७
तालिका २.६ : प्राविधिक एस.एल.सी. तहका कार्यक्रमसम्बन्धी विवरण.....	१०
तालिका २.७ : सीप विकास परियोजनाअन्तर्गत छोटो अवधिका तालीम.....	१२
तालिका ४.१ : सीप परीक्षणका आवेदक र उत्तीर्ण सहभागीसम्बन्धी विवरण.....	१५
तालिका ४.२ : राष्ट्रिय पेसागत सीप प्रमाणिकासम्बन्धी विवरण.....	१५
तालिका ५.१ : तीनवर्षे डिप्लोमा कार्यक्रमका लागि स्वीकृति प्रदान संस्था एवं कार्यक्रम सम्बन्धी विवरण.....	१७
तालिका ५.२ : पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको विस्तार.....	१८
तालिका ५.३ : सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन भएका विद्यालयहरूको विवरण.....	१८
तालिका ५.४ : प्राविधिक एस.एल.सी. कार्यक्रममा भर्ना तथा उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी संख्या.....	१८
तालिका ६.१ : अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको परिणाम.....	१९
तालिका ८.१ : कर्मचारी पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण.....	२१
तालिका ८.२ : क्षमता विकाससम्बन्धी तालीमको विवरण.....	२१
तालिका ९.१ : आ.व. २०७३/७४ को आय व्ययको संक्षिप्त विवरण.....	२२
तालिका ९.२ : आ.व. २०७४/७५ मा स्वीकृत बजेटको विवरण.....	२२

१. परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम विकासको पहल राणाकालमा नै भएको पाइन्छ । दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने उद्देश्यले सन् १९३० मा भएको इञ्जिनियरिङ स्कुलको स्थापनालाई नेपालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमको औपचारिक सुरुवातको रूपमा लिइन्छ । त्यस पश्चात् लामो अन्तरालपछि मात्र बुटवल प्राविधिक इन्स्टिच्युट (सन् १९६२) र बालाजु प्राविधिक तालीम केन्द्र (सन् १९६३ मा तत्कालीन मेकानिकल तालीम केन्द्र) जस्ता संस्थाहरू स्थापना भएका थिए, जसलाई नेपालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम विकास र विस्तारमा कोसेढुङ्गाका रूपमा लिन सकिन्छ । वि.सं २००७ सालमा देशमा प्रजातन्त्रिक पद्धतिको शुरुवातसँगै शिक्षा क्षेत्रमा भएको तिब्रतर विकासले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमको विकासलाई पनि राम्रै टेवा पुऱ्याएको पाइन्छ । यसै क्रममा आधारस्कुलको अवधारणा (वि.सं. २००४-२०१४), बहुउद्देश्यीय विद्यालयको कार्यक्रम (वि.सं. २०१५-२०२५) कार्यान्वयनमा ल्याइएका थिए, अपेक्षित प्रभावकारीता नदेखिए तापनि तात्कालीन समयमा प्राविधिक जनशक्तिको उत्पादनमा यी कार्यक्रमहरूले पुऱ्याएको योगदानलाई नजरअन्दाज गर्न सकिँदैन । वि.सं. २०२८ देखि कार्यान्वयनमा ल्याइएको राष्ट्रिय शिक्षा पद्धति योजनाले व्यावसायिक शिक्षालाई माध्यमिक शिक्षामा समावेश गर्ने उद्देश्यले माध्यमिक तहको पाठ्यक्रम तथा नियमावली परिमार्जन गरी देशभरका हरेक माध्यमिक विद्यालयमा व्यावसायिक शिक्षाको सुरुवात गराउने योजना अनुरूप कार्यहरू अगाडि बढेका थिए । यसैक्रममा साधारण माध्यमिक विद्यालय र व्यावसायिक माध्यमिक विद्यालय गरी दुई प्रकारका विद्यालयहरू स्थापना गरी व्यावसायिक माध्यमिक विद्यालयमा साधारण विषयका पाठ्यक्रमको अलावा ४०० पूर्णाङ्कका व्यावसायिक विषयका पाठ्यक्रम अध्यापन सुरु गरिएको थियो ।

आधुनिक प्राविधिक शिक्षाको औपचारिक सुरुवात भने वि.सं. २०३७ मा पहिलो प्राविधिक शिक्षालयको रूपमा कर्णाली प्राविधिक शिक्षालयको स्थापनासँगै भएको हो । यसपश्चात् जिरी प्राविधिक शिक्षालय, लहान प्राविधिक शिक्षालय, उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय लगायतका प्राविधिक शिक्षालयहरू स्थापनामार्फत नेपालको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम विकासले नयाँ फड्को मारेको मानिन्छ । सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयमा संचालित दुई किसिमको शिक्षा पद्धति हटेपछि प्राविधिक शिक्षालयहरूलाई व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारीका साथ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा निर्देशनालय गठन गरियो, जुन त्यसपछि प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम समितिको स्थापना भयो ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को स्थापना हुनुपूर्व केहि प्राविधिक शिक्षालयहरू प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा निर्देशनालयको मातहतमा सञ्चालित थिए भने अन्य केहि त्रिभुवन विश्वविद्यालयको मातहतमा रहेका थिए । पछि प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा पद्धतिको समग्र विकासको निम्ति समन्वय र सहजीकरण गर्ने स्वायत्त निकायको आवश्यकता महसुस गरियो । यसरी अनेकौं प्रयासपछि प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ (सन् १९८९) अन्तर्गत प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को विधिवत् स्थापना गरियो ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् देशमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम क्षेत्रको समग्र विकास र विस्तारको लागि वि. सं. २०४५ सालदेखि क्रियाशील हुँदै आएको छ । यसको प्रधान कार्यालय भक्तपुर जिल्लाको सानोठिमीमा अवस्थित छ । प्रधान कार्यालयअन्तर्गत ९ ओटा महाशाखाहरू, ३ ओटा विभागस्तरीय केन्द्रीय कार्यालयहरू, यसैगरी ३ ओटा क्षेत्रीय कार्यालयहरू, ३४ ओटा आंगिक शिक्षालयहरू, १८५ ओटा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रमहरू, ४२९ ओटा परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त गरी निजीस्तरबाट संचालित शिक्षालयहरूका साथै ६५० ओटा छोटो अवधिका तालीम प्रदायक संस्थाहरू प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा (TVET) तालीमको विस्तार र विकासका लागि कार्यरत रहेका छन् ।

नेपालको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमको विकास र विस्तारमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को अग्रणी भूमिका रहँदै आएको छ । यसका अतिरिक्त समग्र प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमहरूको गुणस्तर सुनिश्चितता, पाठ्यक्रम निर्माण र परिमार्जन, प्राविधिक प्रशिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि, अध्ययन तथा अनुसन्धान, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साथै यस क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरूबीच समन्वयको जिम्मेवारी समेत परिषद्ले निर्वाह गर्दै आएको छ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को सर्वोच्च निकायको रूपमा शिक्षा मन्त्रीको अध्यक्षतामा २३ सदस्यीय सभाको व्यवस्था रहेको छ भने शिक्षा मन्त्रीकै अध्यक्षतामा कार्यकारी जिम्मेवारीका लागि ९ सदस्यीय परिषद्को व्यवस्था रहेको छ ।

१.२ दीर्घकालीन सोच - २०३०

सीपयुक्त नेपाल, समृद्ध जनता ।

१.३ ध्येय

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय श्रमबजारको आवश्यकतानुसार दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न तथा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम पद्धति विकास गर्ने कार्यका लागि प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् एउटा जीवन्त सङ्गठन रहने छ ।

१.४ उद्देश्य

- » देशको आर्थिक उन्नतिका लागि योग्य, सक्षम, प्रतिस्पर्धी र उत्पादनशील जनशक्ति तयार गर्न र सबैका निम्ति रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमका अवसरहरूको व्यापक विस्तार गरी सबै इच्छुक नागरिकहरूका लागि समावेशी र समतामूलक पहुँच स्थापना गर्ने ।
- » परम्परागत सीप, क्षमता र योग्यताको पहिचान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र विकास गर्नुका साथै औपचारिक तथा अनौपचारिक रूपमा सिकेका सीपलाई समेटे समेटे राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय श्रम बजारको माग अनुरूप उपयुक्त, सान्दर्भिक एवं गुणस्तरीय प्राविधिक शिक्षा तथा तालीम प्रदान गर्ने ।
- » प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम प्रदायक निकायहरूलाई समन्वयात्मक रूपमा अघि बढाई उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने ।

१.५ लक्ष्य

आफ्ना दीर्घकालीन सोच तथा ध्येयलाई साकार पार्नका लागि प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्ले तपशील बमोजिमका छ ओटा लक्ष्य निर्धारण गरेको छ ।

१. समतामूलक पहुँच सुनिश्चितताका लागि प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमको विस्तार गर्ने
२. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमको गुणस्तर, समय सापेक्षता तथा दक्षता सुनिश्चित गर्ने
३. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् व्यवस्थापनको प्रभावकारिता र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने
४. शैक्षिक ढाँचासँग मेल खानेगरी राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता पद्धतिको स्थापना गर्ने
५. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कोष स्थापनार्थ प्राविधिक सहयोग विस्तार गर्ने
६. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग तथा उनीहरूबीच प्रभावकारी समन्वय कायम गर्ने

यो वार्षिक प्रतिवेदनमा माथि उल्लेखित लक्ष्य प्राप्तिका निम्ति गरेका प्रयासस्वरूप प्राप्त उपलब्धिहरूबारे छोटकरीमा चर्चा गरिएको छ ।

१.६ परिषद्को संक्षिप्त परिचय

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमको विकास र विस्तारका क्षेत्रमा कार्य गर्ने स्वायत्त निकायको रूपमा रहेको छ । प्राविधिक शिक्षालयहरूको स्थापना, सम्बन्धन, अनुगमन मूल्याङ्कन, पाठ्यक्रम निर्माण, तालीम, प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्नुका साथै पूर्व सिकाइलाई मान्यता प्रदान गर्नु, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमको गुणस्तरको प्रत्याभूति गर्नु तथा समष्टिगत रूपमा नेपालको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम क्षेत्रमा गरिने सम्पूर्ण गतिविधिहरूको समन्वय र सहजीकरण गर्नु यसका मुख्य जिम्मेवारीअन्तर्गत पर्दछन् । राष्ट्रिय सीप परीक्षण बोर्ड, परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय, प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान प्रा.शि. तथा व्या.ता.प. का आंशिक स्वायत्तता प्राप्त विभागस्तरीय कार्यालयहरू हुन् । यसका अतिरिक्त परिषद्अन्तर्गत ३ ओटा क्षेत्रीय कार्यालय, ३४ ओटा आंगिक शिक्षालय

र अन्य कैयौं साभेदार तथा सम्बन्धन प्राप्त संस्थाहरु संचालनमा रहेका छन् । यसै गरी केही बहुप्राविधिक शिक्षालयहरु देशको विभिन्न भागमा निर्माणाधीन अवस्थामा छन् भने केहि स्थापनाका क्रममा रहेका छन् । परिषद्सम्बन्धी आधारभूत जानकारी तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १.१ : परिषद्को सांगठनिक परिचय

स्थापना	२०४५/११/१२
प्रधान कार्यालय	सानोठिमी, भक्तपुर
प्रधान कार्यालयअन्तर्गतका महाशाखा र सोहि तहका एकाइ	९
प्रधान कार्यालय बाहेकका केन्द्रीय कार्यालय	३
क्षेत्रीय कार्यालय	३
आङ्गिक शिक्षालय, पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट तथा तालीम केन्द्र	३४
निर्माणाधीन पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	३
स्थापनारत तथा योजनाको क्रममा रहेका पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	१०
सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक कार्यक्रम (TECS)	१८५
साभेदारी स्वरूपमा संचालित शिक्षालय	५
लामो अवधिका कार्यक्रमका लागि सम्बन्धन प्राप्त निजी शिक्षालयको संख्या	४२९
डिप्लोमा कार्यक्रमको संख्या	४९६
डिप्लोमा तहका कार्यक्रममा जम्मा भर्ना क्षमता	१९,७१४
टि.एस.एल.सी. कार्यक्रमको संख्या	७२४
टि.एस.एल.सी. कार्यक्रममा जम्मा भर्ना क्षमता	२८,७७७
लामो अवधिका कार्यक्रमको कूल संख्या	१,२२०
लामो अवधिका कार्यक्रममा जम्मा भर्ना क्षमता	४८,४९१
छोटो अवधिका कार्यक्रम संचालनको लागि अनुमति प्राप्त निजी संस्था	६५०
डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह पाठ्यक्रमको संख्या	४०
प्रा.एस.एल.सी. तहका पाठ्यक्रमको संख्या	२५
छोटो अवधिका व्यावसायिक तालीमका पाठ्यक्रमको संख्या	१७४

तालिका १.२ : परिषद्का शिक्षालयहरुको विवरण

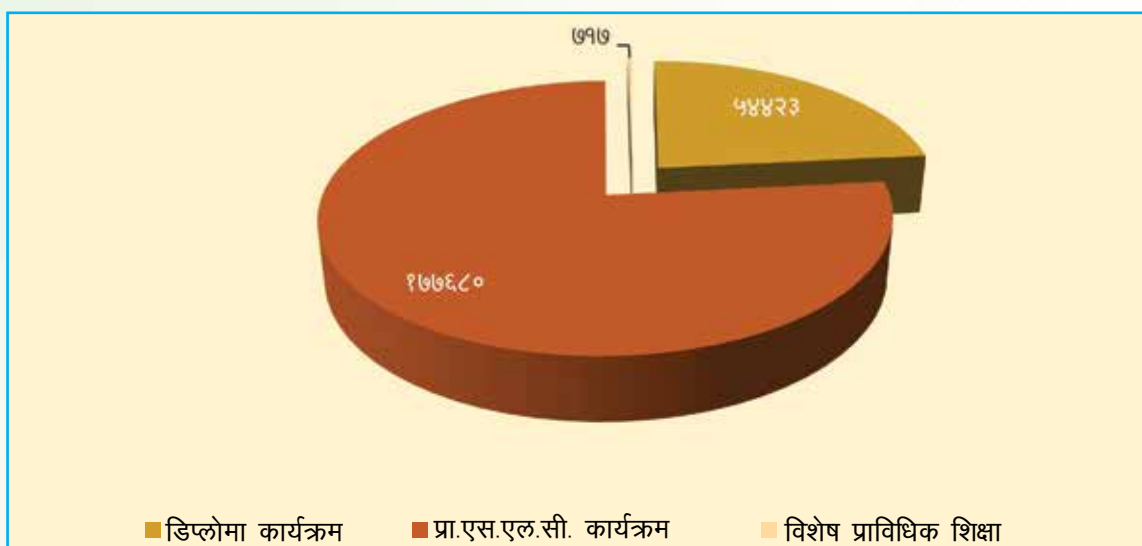
क्र.सं.	संस्थाको प्रकार	डिप्लोमा कार्यक्रम मात्र सञ्चालन गर्ने	प्राविधिक एस.एल.सी. कार्यक्रम मात्र सञ्चालन गर्ने	दुवै कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	व्यावसायिक तालीम सञ्चालन गर्ने	जम्मा
१	आङ्गिक शिक्षालय	२१	२	९	२	३४
२	सामुदायिक विद्यालय	१७	१२६	४२		१८५
३	साभेदारी शिक्षालय	३		२		५
४	निजी स्तरबाट संचालित	१६८	२२६	३५	६५०	१०७९
	जम्मा	२०९	३५४	८८	६५२	१३०३

स्रोत : स्तर निर्धारण तथा टेक्स महाशाखा

२. तालीम तथा शैक्षिक कार्यक्रमसम्बन्धी विवरण

अहिले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदले आफ्ना गतिविधि तथा कार्यक्रमहरू मूलतः रणनीतिक योजना २०१४-२०१८ का माथि उल्लेखित लक्ष्यहरूमा केन्द्रित गरी सञ्चालन गर्ने गर्छ । सदाभैँ लामो तथा छोटो अवधिका कार्यक्रमको सञ्चालन, पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जन, पूर्व-सिकाइको परीक्षण (सीप परीक्षण), प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम प्रदायक संस्था तथा तिनका गतिविधि तथा कार्यक्रमको विकास तथा विस्तार, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमको गुणस्तर तथा सान्दर्भिकताको प्रत्याभूति, सांगठनिक र कर्मचारी विकासद्वारा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम प्रदायक संस्थाको व्यवस्थापनको प्रभावकारितामा र कार्यक्षमतामा अभिवृद्धि र तालीम कार्यक्रममा एकरूपता ल्याउनका निम्ति प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमसँग सरोकारवालाहरूबीच समन्वय र सहजीकरण नै आर्थिक वर्ष २०७३/७४ का मुख्य उपलब्धिहरू हुन् । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदले डिप्लोमा तहका ५४,४२३ जना र प्राविधिक एस.एल.सी. तर्फका १,७७,६८० जनशक्ति उत्पादन गरेको छ । त्यसैगरी विशेष प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रमअन्तर्गत जनजाति, दलित, मुस्लिम समुदायका साथै गरिब तथा सीमान्तकृत समुदायका अन्य ७१७ जना छात्रछात्राले पनि परीक्षा उत्तीर्ण गरेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ का केहि मुख्य उपलब्धिहरूलाई निम्नानुसार उपशीर्षकमा विस्तृतरूपमा चित्रण गरिएको छ ।

रेखाचित्र २.१ : उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी संख्यासम्बन्धी तहगत विवरण

तालिका २.१ : उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थीको तहगत विवरण

क्र.सं.	शैक्षिक कार्यक्रम	शैक्षिक सत्र २०७१/७२ सम्ममा उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी	शैक्षिक सत्र २०७२/७३ मा उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी	शैक्षिक सत्र २०७३/७४मा उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी	हालसम्म उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी
१	डिप्लोमा कार्यक्रम	३४,१३०	९,६६६	१०,६२७	५४,४२३
२	प्रा.एस.एल.सी. कार्यक्रम	१,५१,६७१	१२,८५२	१३,१५७	१,७७,६८०
३	विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रम	४५७	२४७	१३	७१७
	जम्मा संख्या	१,८६,२५८	२२,७६५	२३,७९७	२,३२,८२०

स्रोत : परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय

२.१ लामो अवधिको तालीम

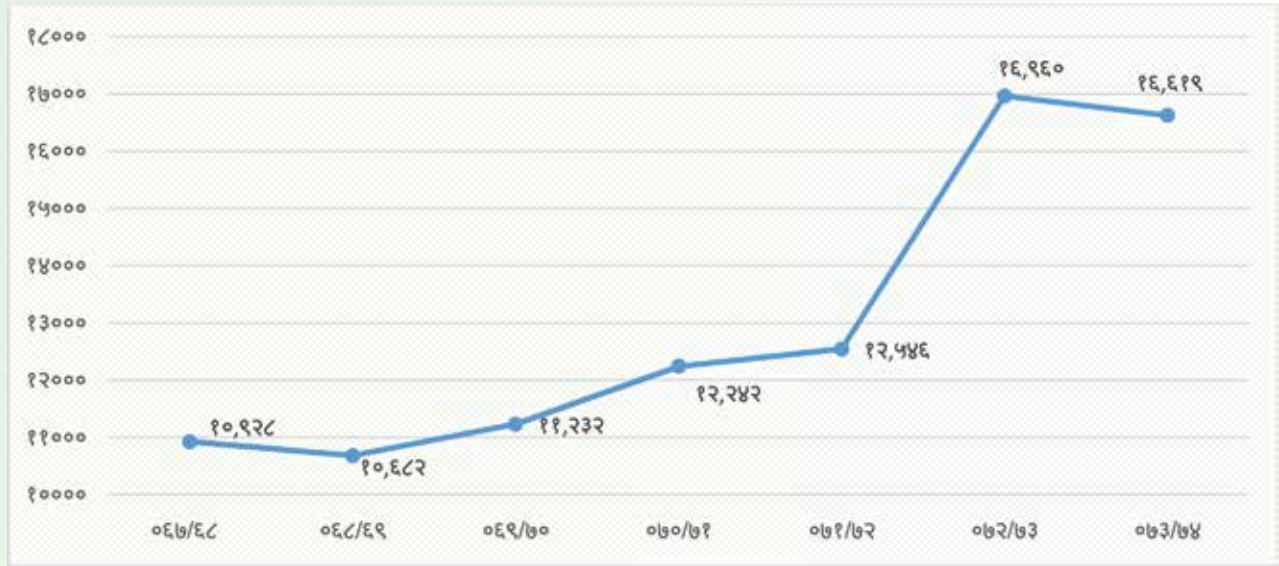
अहिले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदबाट तीनवर्षे डिप्लोमा/प्रविणता प्रमाणपत्र तह र १८-महिने प्राविधिक एस.एल.सी. गरी दुई किसिमका शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालनमा छन् । शैक्षिक सत्र २०७३/७४ र २०७४/७५ मा लामो अवधिका तालीम कार्यक्रममा भर्ना भएका प्रशिक्षार्थी संख्याको तुलनात्मक विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.२ : डिप्लोमा तहमा प्रशिक्षार्थी भर्नाको अवस्था

क्र.सं.	कार्यक्रम	शैक्षिक सत्र २०७२/७३			शैक्षिक सत्र २०७३/७४		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
नियमित कार्यक्रमतर्फ भर्ना							
स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित कार्यक्रम		२,९८९	६,७५१	९,५४०	२,७०१	६,८४५	९,५४६
१	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	०	३,७३८	३,७३८	०	३,७५३	३,७५३
२	प्रमाणपत्र तह नेत्रविज्ञान (अपथ्याल्मिक)	९२	२०७	२९९	८१	२१६	२९७
३	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	१,३१८	६५६	१,९७४	१,२८९	७१६	२,००५
४	प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	५०४	९७२	१,४७६	४३०	९८८	१,४१९
५	डिप्लोमा इन फार्मसी	५६०	६२२	१,१८२	५९१	६२४	१,२१५
६	प्रमाणपत्र तह डायग्नोस्टिक रेडियोग्राफी	१९४	२६५	४५९	१७७	२२६	४०३
७	प्रमाणपत्र तह दन्तविज्ञान (डेन्टल साइन्स)	६९	२४१	३१०	८७	२५४	३४१
८	प्रमाणपत्र तह सामान्य आयुर्वेद चिकित्सा	२६	२४	५०	३०	२१	५१
९	प्रमाणपत्र तह अक्कुपन्चर, अकुप्रेसर	११	२	१३	४	४	८
१०	डिप्लोमा इन फिजियोथेरापी	१५	२४	३९	१२	४२	५४
इञ्जिनियरिङ सम्बन्धित कार्यक्रम		३,५००	५०७	४,००७	३,६३२	५५५	४,१८७
१	डिप्लोमा इन सिभिल इञ्जिनियरिङ	१,८०८	२६१	२,०६९	२,१३१	२८३	२,४१४
२	डिप्लोमा इन कम्प्युटर इञ्जिनियरिङ	५४५	१०६	६५१	४४१	१०७	५४८
३	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रोनिक्स इञ्जिनियरिङ	७२	७	७९	४८	६	५४
४	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इञ्जिनियरिङ	५९४	३०	६२४	५१५	५८	५७३
५	डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स इञ्जिनियरिङ	१२५	४५	१७०	१३७	४८	१८५
६	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स इञ्जिनियरिङ	३४	११	४५	३६	८	४४
७	डिप्लोमा इन मेकानिकल इञ्जिनियरिङ	१८३	१०	१९३	१६८	७	१७५
८	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इञ्जिनियरिङ	३९	५	४४	३९	५	४४
९	डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी	४५	११	५६	३६	१२	४८
१०	डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इञ्जिनियरिङ	४९	१६	६५	४७	१६	६३
११	डिप्लोमा इन बायोमेडिकल इन्फ्रामेन्ट इञ्जिनियरिङ	१६	५	२१	१८	५	२३
१२	डिप्लोमा इन रेफ्रिजरेसन एण्ड एअर कन्डीसनिङ	१	०	०	१६	१०	१६
कृषि तथा वनविज्ञान सम्बन्धित कार्यक्रम		१,१६७	७२४	१,८९१	१,४३५	८६७	२,३०२
१	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर, (बालीविज्ञान)	७७५	५७६	१,३५१	८८०	६८३	१,५६३
२	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (पशुविज्ञान)	२९६	१०३	३९९	४२९	१४५	५७४
३	डिप्लोमा इन फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी	१५	१६	३१	१२	९	२१
४	डिप्लोमा इन फरेस्ट्री	८१	२९	११०	११४	३०	१४४
हस्पिटालिटी सम्बन्धित कार्यक्रम		७२	३६	१०८	७१	२९	१००
१	डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट	७२	३०	१०२	७१	२३	९४
अन्य कार्यक्रम							
१	डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरिपि डेभलपमेन्ट	०	०	०	०	३	३
२	डिप्लोमा इन सोसियल वर्क्स	०	६	६	०	६	६
कूल		७,५३२	८,०१४	१५,५४६	७,८३९	८,२९५	१६,१३५
विशेष र थप कार्यक्रमतर्फ							
स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित कार्यक्रम		१८९	३९१	५८०	७०	१७०	२४०
१	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	१	३००	३०१	०	८०	८०
२	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	१२१	३९	१६०	४१	३९	८०
३	डिप्लोमा इन फार्मसी	६७	५२	११९	२९	५१	८०
इञ्जिनियरिङ सम्बन्धित कार्यक्रम		४४१	३६	४७७	१४४	२३	१६७
१	डिप्लोमा इन सिभिल इञ्जिनियरिङ	३७१	२९	४००	१०७	२०	१२७
२	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इञ्जिनियरिङ	७०	७	७७	०	०	०
३	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इञ्जिनियरिङ	०	०	०	३७	३	४०
कृषि तथा वनविज्ञान सम्बन्धित कार्यक्रम		२११	१४६	३५७	१४	२४	३८
१	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर बालीविज्ञान	११३	८४	१९७	१४	२४	३८
२	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (भेटेरिनरी साइन्स)	९८	६२	१६०	०	०	०
अन्य कार्यक्रम		०	०	०	२०	१९	३९
१	डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरिपि डेभलपमेन्ट	०	०	०	२०	१९	३९
कूल		८४१	५७३	१,४१४	२४८	२३६	४८४
कूल जम्मा		८,३७३	८,५८७	१६,९६०	८,०८७	८,५३१	१६,६१९

स्रोत : ctevt.org.np/ITMS

रेखाचित्र २.२ : विगत सात शैक्षिक सत्रमा डिप्लोमा तहमा प्रशिक्षार्थी भर्ना अवस्था

तालिका २.३ : प्राविधिक एस.एल.सी. तहमा प्रशिक्षार्थी भर्नाको अवस्था

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	२०७२/७३		२०७३/७४	
		इन्स्ट्रुक्टर	भर्ना संख्या	इन्स्ट्रुक्टर	भर्ना संख्या
१	टि.एस.एल.सी. इन कम्युनिटी मेडिसिन असिस्टेन्ट	७९	३,१४३	८२	३,२६५
२	टि.एस.एल.सी. इन अगज्युलरी नर्स मिडवाइफरी	४७	१,८६७	५१	१,९८८
३	टि.एस.एल.सी. इन मेडिकल ल्याबोरेटरी टेक्नोलोजी	७६	१,६४७	९२	३,५९६
४	टि.एस.एल.सी. इन आयुर्वेद	११	३७१	१२	४४७
५	टि.एस.एल.सी. इन कम्युनिटी आम्ची	१	५	१	५
६	टि.एस.एल.सी. इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ	२६	१,००१	५०	१,५०९
७	टि.एस.एल.सी. इन सर्भे इन्जिनियरिङ (अमिन)	२२	८८०	२८	१,११३
८	टि.एस.एल.सी. इन सिभिल इन्जिनियरिङ	५१	१,६४७	१०२	३,४९२
९	टि.एस.एल.सी. इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ	२५	६७४	२९	१,०३२
१०	टि.एस.एल.सी. इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ	२	४९	६	१७०
११	टि.एस.एल.सी. इन रेफ. एण्ड ए.सी.	१	४०	१	२०
१२	टि.एस.एल.सी. इन एनिमल साइन्स (पशुविज्ञान)	५७	१,०१५	८३	३,२७२
१३	कृषि जे.टी.ए. (बालीविज्ञान)	३१	८,२०९	८९	३,६३३
१४	टेक्सटाइल एण्ड सेरिकल्वर	१	२	०	०
१५	टि.एस.एल.सी. इन सोसियल मोबिलाइजेसन	६	१४१		
१६	टि.एस.एल.सी. इन इन्टरप्रेनरिप डेभलपमेन्ट	७	१८५	४	१०५
१७	टि.एस.एल.सी. इन कलिनरी आर्ट	१	४०	२	४३
१८	टि.एस.एल.सी. इन कम्प्युटर एप्लिकेसन एण्ड सेक्रेटेरियल म्यानेजमेन्ट			१	३०
१९	टि.एस.एल.सी. इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ	१	२४	३	९४
२०	टि.एस.एल.सी. इन इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ	१	३०	१	३०
२१	टि.एस.एल.सी. इन वाटर सप्लाई एण्ड स्यानिटेशन	१	२७	१	२१

स्रोत : परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय

२.२ विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रम

विभिन्न परिस्थितिका कारण कैयौं समुदायका युवाहरुलाई प्राविधिक शिक्षाको मूल धारमा समेट्न सकिएको छैन । तसर्थ प्रा.शि. तथा व्या.ता.प.ले नेपाल सरकारको सहयोगमा तराइका ८ ओटा जिल्लामा विशेष गरी दलित र मुस्लिम छात्राहरुका निम्ति प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम सञ्चालन गरिएको थियो । पछि यसलाई देशभरका लोपोन्मुख जनजाति, गरिब तथा पिछडिएका समुदायका निम्ति पनि विस्तार गरिएको थियो । शैक्षिक सत्र २०७३/७४ मा हिमाली तथा पहाडी जिल्लाका मुसलमान छात्रा, तराई मधेस अन्तर्गत भापा र चितवन जिल्लाका दलित र विपन्न मुस्लिम एवं सुदूर तथा मध्यपश्चिम पहाडी जिल्लाका लक्षित समुदायका प्रशिक्षार्थीहरुलाई निम्नबमोजिम ३ वर्षे डिप्लोमा कार्यक्रममा भर्ना लिइएको थियो । यसका साथै आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा तलको तालिकामा उल्लेख भएअनुसार प्राविधिक शिक्षाका विभिन्न आठ कार्यक्रममा ४०० जना प्रशिक्षार्थी भर्ना भएका थिए ।

तालिका २.४ : विशेष प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रममा भर्नासम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	हिमाली तथा पहाडी जिल्लाका मुसलमान छात्रा	तराई मधेसका २ जिल्ला				सुदूर तथा मध्य पश्चिम पहाडी ४ जिल्ला		कूल जम्मा
			भापा		चितवन		प्रति जिल्ला कोटा	जम्मा	
			दलित	विपन्न मुस्लिम	दलित	विपन्न मुस्लिम			
१	डिप्लोमा इन इन्टर प्रिनरसीप डेभलपमेन्ट	५	६	२	५	२	५	२०	४०
२	डिप्लोमा इन एग्रीकल्चर (बालीविज्ञान)	५	६	२	५	२	५	२०	४०
३	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ	५	६	२	५	२	५	२०	४०
४	डिप्लोमा इन अटो मोवाइल इन्जिनियरिङ	५	६	२	५	२	५	२०	४०
५	डिप्लोमा इन फार्मसी	१०	१२	४	१०	४	१०	४०	८०
६	डिप्लोमा इन नर्सिङ	१५	१०	४	८	३	१०	४०	८०
७	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	१५	१०	४	८	३	१०	४०	८०
जम्मा		६०	५६	२०	४६	१८		२००	४००

स्रोत : प्राविधिक महाशाखा

२.३ आङ्गिक शिक्षालयबाट संचालित कार्यक्रम

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् अन्तर्गतका ३४ वटा आङ्गिक शिक्षालयमध्ये हाल ३० ओटा शिक्षालयले मात्र ३ वर्षे डिप्लोमा र १८ महिने प्राविधिक एस.एल.सी. गरी २ किसिमका लामो अवधिका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । उक्त शिक्षालयहरुमा शैक्षिक वर्ष २०७३/७४ मा संचालित कार्यक्रमअनुसार प्रशिक्षार्थी भर्ना क्षमता, भर्ना संख्या, २०७३/७४ मा उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी संख्या एवं सोही मितिसम्ममा उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थीको कूल विवरण समेट्ने प्रयास गरिएको छ ।

तालिका २.५ : डिप्लोमा तहका कार्यक्रमसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	शिक्षण संस्थाको नाम	क्षमता	भर्ना संख्या	उत्तीर्ण	२०७४ सम्ममा उत्तीर्ण	कैफियत
१. डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ						
१	बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	४८	४८	३१	३४	
२	लहान प्राविधिक शिक्षालय	४८	४८	२९	५०९	
३	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	४८	४८	२८	२५८	
४	सेती प्राविधिक शिक्षालय	४८	४०	३०	४७२	

क्र.सं.	शिक्षण संस्थाको नाम	क्षमता	भर्ना संख्या	उत्तीर्ण	२०७४ सम्ममा उत्तीर्ण	कैफियत
५	सुम्निमा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४२	८	१७	
६	नेपाल बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४८	तेस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
७	शंकरपुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४७	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
८	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	४८	४८	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
९	बी.पी. मेमोरियल पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४८	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
१०	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	४८	४८	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
११	गोरखा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४८	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
१२	जय किसान पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४८	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
२. डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ						
१	बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	४८	४८	२२	१५८	
२	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	४०	३८	७	२२३	
३	नेपाल बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४६	४६	२८६	
३. डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ						
१	बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	४८	४७			
२	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	२४	२४	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
३	कोरिया नेपाल इन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजी	४८	४७	२१	३०	
४. आई.एस्सी. कृषि (बालीविज्ञान)						
१	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०		२२१	
२	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	२९	३२०	
३	सेती प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	३०	१०५	
४	जिरी प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	२३	६३	
५	लहान प्राविधिक शिक्षालय	४०	३९		८	
६	सुम्निमा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	३६		३५	
७	टीकापुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
८	रत्नकुमार बान्तवा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
९	उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०			
१०	रामेछाप पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	२०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
११	तनहुँ प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
१२	एग्रो-फरेस्ट्री पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
५. आई.एस्सी. कृषि (पशुविज्ञान)						
१	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०		४०	
२	लहान प्राविधिक शिक्षालय	४०	३८	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
३	जिरी प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	१८	५८	
४	उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय	४०	३७		१४६	
५	सेती प्राविधिक शिक्षालय	४०	३९	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
६	रत्नकुमार बान्तवा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	३६	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		

क्र.सं.	शिक्षण संस्थाको नाम	क्षमता	भर्ना संख्या	उत्तीर्ण	२०७४ सम्ममा उत्तीर्ण	कैफियत
७	एग्रो-फरेस्ट्री पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
८	धौलागिरि पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	३६	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
९	रोल्पा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	३७	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
६. डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ						
१	कोरिया नेपाल इन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजी	४८	४८	१९	२४	
७. डिप्लोमा इन अप्थाल्मिक साइन्स						
१	लहान प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
२	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
३	बालाजु स्कुल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	४०	४०	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
४	स्कुल अफ हेल्थ साइन्स	४०	४०	३५	७५	
५	पोखरा प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
८. जुनियर टेक्निसियन (कृषि)						
१	लहान प्राविधिक शिक्षालय				१४८	
२	उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय	४२	३९			
९. प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी						
१	स्कुल अफ हेल्थ साइन्स	३०	३०	२२	३२४	
१०. डिप्लोमा इन फार्मेसी						
१	स्कुल अफ हेल्थ साइन्स	४०	३७	२२	३७६	
११. प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा						
१	स्कुल अफ हेल्थ साइन्स	६२	६१	५०	११३४	
१२. डिप्लोमा इन फिजियोथेरापी						
१	स्कुल अफ हेल्थ साइन्स	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
१३. डिप्लोमा इन डायग्नोस्टिक रेडियोग्राफी						
१	स्कुल अफ हेल्थ साइन्स	३०	३०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
१४. डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ						
१	कोरिया नेपाल इन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजी	४८	४८	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
१५. डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट						
१	नेपाल बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४०	४०	१९	८२	
२	पोखरा प्राविधिक शिक्षालय	४०	३४	१४	१४	
१६. डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी						
१	नेपाल बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४८	३९	३०९	
१७. डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स इन्जिनियरिङ						
१	नेपाल बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४८	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
२	शंकरपुर पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	४८	४८	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		

क्र.सं.	शिक्षण संस्थाको नाम	क्षमता	भर्ना संख्या	उत्तीर्ण	२०७४ सम्ममा उत्तीर्ण	कैफियत
१८. प्रमाणपत्र तह नर्सिङ						
१.	गौर नर्सिङ इन्स्टिट्युट	२०	२०	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
२.	सन्त अल्पमाई रामनारायण नर्सिङ कलेज	२०	२०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
१९. प्रमाणपत्र तह दन्तविज्ञान (डेन्टल साइन्स)						
१	स्कूल अफ हेल्थ साइन्स	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
२०. डिप्लोमा इन फरेष्ट्री						
१	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		
२.	नेपाल-भारत मैत्री पोलिटेक्निक इन्स्टिट्युट	४०	३९	दोस्रो वर्षको प्रशिक्षण जारी		
२१. डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरशिप डेभलपमेन्ट						
१	नारायणी पोलिटेक्निक इन्स्टिट्युट	४०	९	प्रथम वर्षको प्रशिक्षण जारी		

तालिका २.६ : प्राविधिक एस.एल.सी. तहका कार्यक्रमसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	शैक्षिक संस्थाको नाम	भर्ना क्षमता	भर्ना संख्या	उत्तीर्ण संख्या	२०७४ सालसम्ममा उत्तीर्ण संख्या
१. प्राविधिक एस.एल.सी. कलिनरी आर्ट (पाक कला)					
१	धौलागिरि प्राविधिक शिक्षालय	२०	२३	२०	२९०
२	पोखरा प्राविधिक शिक्षालय	२०	२०	कार्यगत तालीममा	
२. प्राविधिक एस.एल.सी. पशुपालन					
१	धौलागिरि प्राविधिक शिक्षालय	४०	३९	-	३८६
२	उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय	५०	४८		११२६
३	लहान प्राविधिक शिक्षालय	४८	४७	१८	१२३४
३. प्राविधिक एस.एल.सी. बालीविज्ञान					
१	उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	२५	
२	धौलागिरि प्राविधिक शिक्षालय	४५	४५		
३	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	१५	७६९
४	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	४५	४५		८०९
५	सेती प्राविधिक शिक्षालय (बालीविज्ञान मात्र)	४०	४०		७८२
६	जिरी प्राविधिक शिक्षालय	४०	३७		९९७
४. प्राविधिक एस.एल.सी. होटल एण्ड लज म्यानेजमेन्ट					
१	धौलागिरि प्राविधिक शिक्षालय	२४	२४	१८	
५. प्राविधिक एस.एल.सी. इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ					
१	बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	४०	४०	१६	
२	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	३०	३०	१५	४४७

क्र.सं.	शैक्षिक संस्थाको नाम	भर्ना क्षमता	भर्ना संख्या	उत्तीर्ण संख्या	२०७४ सालसम्ममा उत्तीर्ण संख्या
६. प्राविधिक एस.एल.सी. मेकानिकल इञ्जिनियरिङ					
१	बालाजु स्कुल अफ इञ्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	३७	३७	२८	२००
२	लहान प्राविधिक शिक्षालय	२४	२४	१२	३८५
३	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	२४	२१	९	२३१
७. प्राविधिक एस.एल.सी. सिभिल इञ्जिनियरिङ					
१	लहान प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०		१२२०
२	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	४०	३९	२३	७५२
३	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	२६	२६	२३	२६४
४	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	४५	४५	८१	७३२
५	जिरी प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	४०	१०७२
८. प्राविधिक एस.एल.सी. स्यानिटेसन इञ्जिनियरिङ एण्ड प्लम्बिङ					
१	बालाजु स्कुल अफ इञ्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	३४	३४	१३	५६१
२	भेरी प्राविधिक शिक्षालय				५३
९. प्राविधिक एस.एल.सी. सामुदायिक स्वास्थ्य सहायक (सी.एम.ए.)					
१	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	२०	८१४
२	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०		८५६
१०. प्राविधिक एस.एल.सी. अग्युलरी नर्सिङ मिडवाइफरी (अ.न.मी.)					
१	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	३७	७४०
२	सेती प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०		७८८
३	जिरी प्राविधिक शिक्षालय	४०	४०	४०	९४३
११. प्राविधिक एस.एल.सी. अटोमोबाइल इञ्जिनियरिङ					
१	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	२६	२६	३१	३५७
२	पनौती प्राविधिक शिक्षालय	३०	३०		३५१
१२. प्राविधिक एस.एल.सी. रेफ एण्ड ए.सी.					
१	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	२०	२०	१६	१७१
१३. प्राविधिक एस.एल.सी. इलेक्ट्रोनिक्स इञ्जिनियरिङ					
१	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	२६	२६	३०	३६०
१४. प्राविधिक एस.एल.सी. कम्प्युटर एप्लिकेसन एण्ड सेक्रेटरियल म्यानेजमेन्ट					
१	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	३०	३०	१८	५१३

स्रोत : सम्बन्धित शिक्षालयहरू

२.४ छोटे अवधिका तालीम कार्यक्रम

एसियाली विकास बैंकको सहयोगको सीप विकास परियोजनाले निर्माण, उत्पादन र सेवा क्षेत्रका विभिन्न पेसामा छोटे अवधिका तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा विभिन्न तालीममा सहभागी भएका, तालीम उत्तीर्ण गरेका, सीप परीक्षणमा सफल भएकाहरुको विवरण क्षेत्रगत आधारमा तलको तालिकामा छुट्टाछुट्टै प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.७ : सीप विकास परियोजनाअन्तर्गत छोटे अवधिका तालीम

क्र.सं.	तालीम तथा रोजगार सेवा प्रदायक संस्था	सम्झौता भएको संख्या	भर्ना संख्या	बीचमै तालीम छोड्ने	सीप परीक्षण			रोजगार प्रमाणित संख्या	उचित आय सहितको रोजगार
					आवेदक	सहभागी	उत्तीर्ण		
१	निजी संस्था (तह १)	१४,०४०	१३,९८८	२७७	१३,७०९	१३,६४२	१०,११९	१२,१४५	११,३९३
२	सामुदायिक संस्था (तह १)	६,०००	५,७९७	१०८	५,११४	५,०५७	३,४४९	३,०५७	२,८१२
३	सामुदायिक संस्था (तह २)	३,५८०	३,३४१	३७	२,९६५	२,९२७	१,२६५	१,८५२	१,७३२
	कूल संख्या	२३,६२०	२३,१२६	४२२	२१,७८८	२१,६२६	१४,८३३	१७,०५४	१५,९३७

स्रोत : सीप विकास परियोजना

होटल व्यवस्थापन अन्तर्गत प्रशिक्षार्थीहरु प्रयोगात्मक अभ्यासमा सम्लग्न हुँदै

३. पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता

पाठ्यक्रम निर्माण प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्का मुख्य जिम्मेवारीमध्येको एक हो । परिषद्का उपाध्यक्ष संयोजक रहने पाठ्यक्रम समितिले नेपालको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम क्षेत्रको लागि पाठ्यक्रमको अनुमोदन गर्छ । हालसम्म परिषद्बाट ४० ओटा डिप्लोमा तहका, २५ ओटा प्राविधिक एस.एल.सी. तहका र १७४ ओटा छोटो अवधिको तालीमका पाठ्यक्रमहरू निर्माण भएका छन् । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा परिषद्को पाठ्यक्रम विकास महाशाखाले ५ ओटा डिप्लोमा तहका र ८ ओटा छोटो अवधिका तालीमको नयाँ पाठ्यक्रमको निर्माण गरेको छ । यसै अवधिमा परिषद्ले प्राविधिक एस.एल.सी. तहका २१ ओटा र एउटा डिप्लोमा तहको पाठ्यक्रम परिमार्जन पनि गरेको छ । अन्य देश एवं संस्थामा अध्ययन गरेका व्यक्तिहरूलाई परिषद्का तालीम सरहको समकक्षता प्रदान गर्ने काम पनि पाठ्यक्रम विकास महाशाखाले गर्दछ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा भारत र अन्य देशमा अध्ययन गरेका ३७४ जना र २६२ जना नेपालकै शैक्षिक संस्थामा अध्ययन गरेका प्रशिक्षार्थीहरूलाई परिषद्को डिप्लोमा/प्रमाणपत्र सरहको मान्यता प्रदान गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा निर्माण र परिमार्जन भएका पाठ्यक्रमको पूर्ण सूची निम्नानुसार छ ।

१. पाठ्यक्रम निर्माणतर्फ

(क) छोटो अवधिका तालीम

१. जुनियर मेटल ह्याण्डिक्राफ्ट
२. मेकानिकल फिटर
३. बरिष्ट (कफी मेकर)
४. माइक्रो हाईड्रो असिस्टेन्ट
५. प्रारम्भिक ज्योतिष
६. मेसन तह - २
७. प्लम्बर तह - २
८. वेटर एण्ड वेट्रेस तह - २

(ख) व्यावसायिक तालीम

१. कार्पेन्टर
२. कुक
३. प्लम्बर
४. वेल्डर
५. मोटरसाइकल मेकानिक्स
६. मेसन
७. आलुमिनियम फेब्रिकेटर
८. बिल्डिङ इलेक्ट्रिसियन
९. लाइट भेइकल मेकानिक्स

(ग) डिप्लोमा तह

१. डेन्टल ल्याब टेक्नोलोजी
२. योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा
३. ब्युटी एण्ड कस्मेटोलोजी
४. हाइड्रोपावर इन्जिनियरिङ
५. डेन्टल साइन्स (ब्रिज कोर्स)

२. पाठ्यक्रम परिमार्जनतर्फ

(क) प्राविधिक एस.एल.सी. तह

कृषि	
१.	लाइभस्टक प्रडक्सन एण्ड एनिमल हेल्थ
२.	भेटरिनरी साइन्स
३.	कृषि (बालीविज्ञान)
इञ्जिनियरिङ	
४.	सिभिल इञ्जिनियरिङ
५.	कम्प्युटर इञ्जिनियरिङ (साबिकको JCT)
६.	इलेक्ट्रिकल इञ्जिनियरिङ
७.	मेकानिकल इञ्जिनियरिङ
८.	सर्भे इञ्जिनियरिङ
९.	इलेक्ट्रोनक्स इञ्जिनियरिङ
१०.	रेफ्रिजरेसन एण्ड ए.सी. इञ्जिनियरिङ
११.	वाटर सप्लाई एण्ड स्यानिटरी इञ्जिनियरिङ
१२.	अटोमोबाइल इञ्जिनियरिङ
स्वास्थ्य	
१३.	आयुर्वेद
१४.	अग्ज्युलरी नर्सिङ मिडवाइफरी (अ.न.मी.)
१५.	कम्युनिटी मेडिसिन असिस्टेन्ट (सि.एम.ए.)
१६.	मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी
हस्पिटालिटी	
१७.	कलिनरी आर्ट
१८.	होटल व्यवस्थापन
अन्य	
१९.	कम्प्युटर एप्लिकेसन तथा सेक्रेटरियल म्यानेजमेन्ट
२०.	सामाजिक परिचालन
२१.	उद्यमशीलता विकास

(ख) डिप्लोमा तह

१. डिप्लोमा इन फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी

स्रोत : पाठ्यक्रम विकास महाशाखा

कृषि समूहका प्रशिक्षार्थीहरु प्रयोगात्मक अभ्यासमा सम्लग्न हुँदै

४. पूर्व-सिकाइको मान्यता र पहिचान (सीप परीक्षण)

नेपालमा सीप परीक्षण गर्ने कार्यको सुरुवात सन् १९८३ मा सीप परीक्षण प्राधिकरण नामक स्वायत्त संस्थाबाट भएको हो । यसले पेसागत वर्गीकरण, सीप प्रमाणिकाको विकास र एसिया प्रशान्त सीप विकास परियोजना र अन्तर्राष्ट्रिय श्रम सङ्गठनको दिशानिर्देशनमा सीप परीक्षण र प्रमाणीकरणको पद्धतिको सुरुवात गरेको थियो । सन् १९८९ मा प्रा.शि. तथा व्या.ता.प. को स्थापना भएपछि सीप परीक्षण प्राधिकरणलाई परिषद्को मातहत रहने गरी उक्त प्राधिकरणलाई राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिमा रूपान्तरण गरियो । तत्पश्चात् अहिलेसम्म यसले राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिको सचिवालयको रूपमा काम गर्दै आएको छ । राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिले अहिलेसम्ममा २४ ओटा क्षेत्रमा प्रारम्भिक तहदेखि चौथो तहसम्म गरी २८६ ओटा राष्ट्रिय पेसागत सीप प्रमाणिका/प्रोफाइल निर्माण गरेको छ । साथै यसले हालसम्म ३,८३,४५९ जना शिल्पीहरु सहभागी भएकोमा सीप परीक्षण उत्तीर्ण हुन सफल २,७४,४०० जनालाई सीप प्रमाण-पत्र प्रदान गरेको छ ।

सीप परीक्षा भनेको सम्बन्धित पेसाको निमित्त तयार पारिएको सीप प्रमाणिकाको आधारमा लिइने परीक्षा हो र 'राष्ट्रिय सीप प्रमाणपत्र' प्राप्त गर्न हरेक व्यक्तिले यो परीक्षा उत्तीर्ण गर्नुपर्छ । यस्तो प्रमाणपत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्बन्धित पेसामा आवश्यक सीप हासिल गरेको छ भन्ने बुझिन्छ ।

तालिका ४.१ सीप परीक्षणका आवेदक र उत्तीर्ण सहभागीसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	तह	आर्थिक वर्ष २०७२/७३ सम्ममा		आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा		जम्मा	
		सहभागी	उत्तीर्ण	सहभागी	उत्तीर्ण	सहभागी	उत्तीर्ण
१	प्रारम्भिक	९,०००	७,८५३			९,०००	७,८५३
२	तह - १	३,०१,१८१	२,२२,६५८	२७,०७७	२१,४५९	३,२८,२५८	२,४४,११७
३	तह - २	३५,७६७	१६,३७७	४,४५५	२,५२०	४०,२२२	१८,८९७
४	तह - ३	६,७७०	२,२६१	३०९	८८	७,०७९	२,३४९
५	तह - ४	४७	३७	०	०	४७	३७
कूल		३,५२,७६५	२,४९,१८६	३१,८४१	२४,०६७	३,८३,४५९	२,७४,४००

स्रोत : राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति

आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिले सीप प्रमाणिका निर्माण गरी ३१,८४१ जनाको सीप परीक्षा लिएको छ, जसमध्ये सालाखाला ७१% उत्तीर्ण भएका छन् । तालिका ४.१ र ४.२ मा सोही आर्थिक वर्षमा निर्मित सीपको प्रमाणिकाको तहगत विवरण साथै सीप परीक्षामा सामेल तथा उत्तीर्ण हुन सफल भएकाहरुको संख्यात्मक विवरण विस्तृतरूपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४.२ : राष्ट्रिय पेसागत सीप प्रमाणिकासम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	पेसागत क्षेत्र	२०७३ असार मसान्तसम्ममा निर्मित						कुल	आ. व. २०७३/७४ मा निर्मित						कुल	२६ पौष २०७४ सम्ममा निर्मित						कुल
		तह							तह							तह						
		प्रा*	१	२	३	४	प्रा*		१	२	३	४	प्रा*	१		२	३	४				
१	कृषि	-	२७	८	२	-	३७	-	-	१	-	-	१	-	२७	९	२	-	३८			
२	अटोमोबाइल	-	५	११	२	-	१८	-	-	-	-	-	-	५	११	२	-	१८				
३	व्यापार	-	२	१	१	-	५	-	-	-	-	-	-	२	१	१	१	५				
४	कम्प्युटर	-	१	२	४	-	७	-	-	-	-	-	-	१	२	४	-	७				
५	निर्माण	१	२५	१२	३	-	४१	-	-	-	-	-	१	२५	१२	३	-	४१				

क्र. सं.	पेसागत क्षेत्र	२०७३ असार मसान्तसम्ममा निर्मित					जम्मा	आ. व. २०७३/७४ मा निर्मित					जम्मा	२६ पौष २०७४ सम्ममा निर्मित					जम्मा
		तह						तह						तह					
		प्रा*	१	२	३	४		प्रा*	१	२	३	४		प्रा*	१	२	३	४	
६	निर्माणसम्बन्धी उपकरण	-	४	७	६	-	१७	-	-	-	-	-	-	४	७	६	-	१७	
७	इलेक्ट्रिकल	-	७	८	२	१	१८	-	-	-	-	-	-	७	८	२	१	१८	
८	इलेक्ट्रोनिक्स	२	६	५	१	-	१४	-	-	-	-	-	२	६	५	१	-	१४	
९	फरेस्ट्री	१	१	१	-	-	३	-	-	-	-	-	१	१	१	-	-	३	
१०	हस्तकला	३	९	१	३	-	१६	-	-	-	-	-	३	९	१	३	-	१६	
११	स्वास्थ्य	-	८	५	४	२	१९	-	-	-	-	-	-	८	५	४	२	१९	
१२	हस्पिटालिटी इन्डष्ट्री	१	१२	२	-	-	१५	-	-	-	-	-	१	१२	२	-	-	१५	
१३	छालाका सामग्री तथा उद्योग	१	१	१	-	-	३	-	-	-	-	-	१	१	१	-	-	३	
१४	मेकानिकल	-	१३	९	६	-	२८	-	-	-	-	-	-	१३	९	६	-	२८	
१५	पर्वतारोहण	-	-	-	१	१	२	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१	२	
१६	अन्य	-	४	३	१	-	८	-	-	-	-	-	-	४	३	१	-	८	
१७	प्रिन्टिङ	-	१	१	२	-	४	-	-	-	-	-	-	१	१	२	-	४	
१८	नवीकरणीय उर्जा	-	२	४	-	१	७	-	-	-	-	-	-	२	४	-	१	७	
१९	सिलाइ-बुनाइ	-	८	३	१	-	१२	-	-	-	-	-	-	८	३	१	-	१२	
२०	टेक्सटाइल	१	८	२	-	-	११	-	-	-	-	-	१	८	२	-	-	११	
	जम्मा	१०	१४४	८४	३९	५	२८५	-	-	१	-	-	१	१०	१४४	८७	३९	६	२८६

*प्रा = प्रारम्भिक

स्रोत : राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति

निर्माण समूहका प्रशिक्षार्थीहरु प्रयोगात्मक अभ्यासमा सम्लग्न हुँदै

५. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमको विकास तथा विस्तार

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् अन्तर्गत आङ्गिक, साभेदारी, सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा र निजी स्तरमा संचालित शिक्षालय छन् । प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम नीति, २०१२ तथा रणनीतिक योजना २०१४-२०१८ अनुसार हरेक क्षेत्र, वर्ग र लिङ्गको समतामूलक पहुँच पुग्ने गरी प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रमहरूको विस्तार गर्नु परिषद्को एउटा मुख्य उद्देश्य रहेको छ । निजी संस्थाहरूका न्यूनतम आवश्यक पूर्वाधारको जाँच गरी प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सम्बन्धन दिने काम परिषद्को स्तर निर्धारण महाशाखाले गर्छ । त्यस्तै TVET विस्तार एकाइले नयाँ पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको स्थापनार्थ नयाँ संरचनाको डिजाइन र निर्माण गर्नुका साथै पुराना संरचनाको जीर्णोद्धार पनि गर्दछ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा विस्तार गरिएका कार्यक्रमबारे विस्तृत विवरण तालिका ५.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५.१ : तीनवर्षे डिप्लोमा कार्यक्रमका लागि स्वीकृति प्रदान संस्था एवं कार्यक्रमसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	कार्यक्रम		
		२०७३ असार मसान्तसम्मका कार्यक्रम	आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा विस्तारित कार्यक्रम	अहिलेसम्म जम्मा कार्यक्रम
१	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ (स्टाफ नर्स)	११०	१	१११
२	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा (HA)	५३	१	५४
३	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ	५०	६	५६
४	प्रमाणपत्र तह ल्याबोरेटरी टेक्निसियन	५४	१	५५
५	आई.एस्सी. कृषि (बालीविज्ञान)	३१	१५	४६
६	डिप्लोमा इन फार्मसी	३२	१	३३
७	डिप्लोमा इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ	२३	३	२६
८	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ	१४	२	१६
९	डिप्लोमा इन रेडियोग्राफी	१८	२	२०
१०	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ	९	-	९
११	प्रमाणपत्र तह डेन्टल साइन्स	९	१	१०
१२	आई.एस्सी. कृषि (पशुविज्ञान)	४	१२	१६
१३	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ	५	-	५
१४	डिप्लोमा इन अपथाल्मिक साइन्स	८	-	८
१५	डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ	४	-	४
१६	प्रमाणपत्र तह आयुर्वेद जेनेरल साइन्स	३	-	३
१७	डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट	३	-	३
१८	डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स	१	२	३
१९	डिप्लोमा इन फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी	२	-	२
२०	डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी	१	-	१
२१	डिप्लोमा इन होमियोप्याथी	१	-	१
२२	डिप्लोमा इन एक्वीपन्चर, एक्वीपेसर मोविलाइजर	१	-	१
२३	डिप्लोमा इन फरेष्ट्री	३	२	५
२४	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स	१	-	१
२५	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ	१	-	१
२६	डिप्लोमा इन बायोमेडिकल इन्विपमेन्ट इन्जिनियरिङ	१	-	१
२७	डिप्लोमा इन रेफ. एण्ड ए.सी.		१	१
२८	डिप्लोमा इन फिजीयोथेरापी		२	२
२९	सोसल मोविलाइजर		१	१
३०	डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरसिप डेभलपमेन्ट		१	१

स्रोत : स्तर निर्धारण महाशाखा

तालिका ५.२ : पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको विस्तार

क्र.सं.	पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको नाम	आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को प्रगति	वर्तमान अवस्था
१	भीमदत्त पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, पाटन, बैतडी	निर्माणाधीन	निर्माण कार्य जारी
२	मदनपोखरा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, मदनपोखरा, पाल्पा	निर्माणाधीन	निर्माण कार्य जारी
३	बलरा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, बलरा, सर्लाही		निर्माण कार्य जारी
४.	कालिगण्डकी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट, तनहुँ		संचालन प्रक्रियामा
५	किसान प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षालय, स्याङ्जा		संचालन प्रक्रियामा

स्रोत : नीति निर्माण तथा योजना महाशाखा

त्यस्तै कीर्तिपुर, दैलेख, बर्दिबास, चौरजहारी, वालिंग, स्याङ्जा, चितवन, तनहुँ, खोटाङ लगायतका स्थानहरूमा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटहरू स्थापनाको लागि जग्गा प्राप्तिको क्रममा रहेका छन् ।

सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्का आङ्गिक प्राविधिक शिक्षालय र यसको सम्बन्धन प्राप्त निजी इन्स्टिच्युट बाहेक यसले वि. सं. २०५७ देखि सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा पनि प्राविधिक एस.एल.सी. कार्यक्रम संचालनको सुरुवात गरेको थियो । यसरी यो कार्यक्रम चलाउनुको मुख्य उद्देश्य प्राविधिक शिक्षालाई विकेन्द्रीकरण गर्नु, सामुदायिक विद्यालयमा विद्यमान भौतिक तथा प्रशासनिक संरचनाको उपयोग गरी यस्ता प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रमलाई सुलभ बनाउनु, र प्राविधिक शिक्षाको स्थानीय आवश्यकतालाई परिपूर्ति गरी यसमा लक्षित वर्गको पहुँच बढाउनु हो । सुरुवाती वर्षमा यस्ता विद्यालयमा प्राविधिक एस.एल.सी. कार्यक्रम मात्र चलाइए तापनि आर्थिक वर्ष २०६९/७० बाट डिप्लोमा कार्यक्रम पनि सञ्चालन गर्न थालियो । गत शैक्षिक वर्षमा प्रा. एस.एल.सी. तर्फ ६८ ओटा कार्यक्रम थप थिए । वर्तमान अवस्थामा यस्ता विद्यालयहरूमा संचालित कार्यक्रमको विस्तृत विवरण तालिका ५.३ र ५.४ मा समेटिएको छ ।

तालिका ५.३ : सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन भएका विद्यालयहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	आर्थिक वर्ष २०७२/७३ सम्म	आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा थप	जम्मा
१	३-वर्षे डिप्लोमा तह	६३	-	६३
२	१८-महिने प्रा.एस.एल.सी. तह	१२९	६८	१९७
	जम्मा	१९२	६८	२६०

तालिका ५.४ : प्राविधिक एस.एल.सी. कार्यक्रममा भर्ना तथा उत्तीर्ण प्रशिक्षार्थी संख्या

क्र.सं.	शैक्षिकसत्र	जम्मा भर्ना क्षमता	भर्ना संख्या
१	२०६९/७०	२,२४०	१,८३९
२	२०७०/७१	२,८७८	२,५४२
३	२०७१/७२	२,८७८	२,५५०
४	२०७२/७३	४,२६८	३,४९४
५	२०७३/७४	७,८६४	६,९०४
६	२०७४/७५	१०,३५३	

स्रोत : टेक्स महाशाखा

६. गुणस्तर प्रत्याभूति

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीमको गुणस्तरको प्रत्याभूति गर्नु परिषद्को प्रमुख प्राथमिकता हो । गुणस्तरको प्रत्याभूति गर्ने काम प्राविधिक महाशाखाको जिम्मेवारी भित्र पर्दछ र यसले विशेषतः अन्य महाशाखाहरू तथा क्षेत्रीय कार्यालयहरूको सहयोगमा परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त संस्थाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्छ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा २०० ओटा इन्स्टिच्युटमा संचालन भएका ३५३ ओटा डिप्लोमा तहका कार्यक्रम र २४० ओटा इन्स्टिच्युटका ४७७ प्राविधिक एस.एल.सी. कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरिएको थियो । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६.१ : अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रमको किसिम	अनुगमन नतिजाको विवरण				
		अत्यन्तै प्रभावकारी	प्रभावकारी	पर्याप्त	अपर्याप्त	सञ्चालन नभएका
१	प्राविधिक एस.एल.सी.	२	१०६	३१७	२५	२०
२	डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र	६	१५५	१८५	२	५
	जम्मा	८	२६१	५०२	२७	२५

स्रोत: प्राविधिक महाशाखा

कैफियत: ६ ओटा इन्स्टिच्युटले स्थान परिवर्तन गरेका कारणले अनुगमन नभएको ।

विभिन्न शिक्षालयका प्रयोगशाला तथा प्रयोगात्मक अभ्यासको भलक

७. अनुसन्धान तथा विकास

कुनै पनि संस्थाको प्रभावकारी कार्य सञ्चालनका लागि अनुसन्धान र विकास, सूचना तथा जानकारीको व्यवस्थापन र प्रसारणको भूमिका अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण हुन्छ । सामान्यतया प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम क्षेत्रमा कार्यरत योजनाकार, नीति निर्माता र अन्य सरोकारवालाहरूका लागि आवश्यक सूचना र जानकारी सङ्कलन, प्रशोधन र प्रसारण तथा प्रकाशन गर्ने जिम्मेवारी सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखाले लिदै आएको छ । नयाँ टेक्निकल र पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको स्थापना, कार्यक्रमको प्रभावकारिता तथा गुणस्तरीयताको बारेमा जानकारीका लागि यस महाशाखाले बजार सर्वेक्षण, अनुगमन अध्ययन, प्रभाव अध्ययन, सम्भाव्यता अध्ययन आदि सञ्चालन गर्ने गर्छ । श्रम बजार सूचना प्रणाली र एकीकृत तालीम व्यवस्थापन सूचना प्रणाली स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने कार्य समेत यस महाशाखाबाट हुँदै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखाले सम्पन्न गरेका विभिन्न अध्ययनअनुसन्धान यसप्रकार रहेका छन् ।

Other Publications and Activities:

1. Installation of Integrated Training Management System (ITMS) with Examination System, Affiliation System and Training Management Information System
2. Institutionalization of Knowledge Management and Networking System in the TVET Sub-sector
3. Publication of CTEVT News Bulletin,
4. Publication of Technical and Vocational Education and Training: A Glimpse 7(1)
5. Publication of CTEVT Annual Report 2072/73
6. Preparing TVET related documentary
7. Tracer Study of Graduates of Diploma and TSLC Programs Under CTEVT
8. Impact Study of Karnali Technical School Jumla
9. Labour Market Survey to Identify the Emerging Needs of Technical Human Resources in the Country
10. Labour Market Signaling Analysis on Demand of Nepalese Skilled Workforce in Abroad Job Market
11. Preparation of TVET Impact Evaluation Guidelines
12. Signaling Analysis on Demand of Technical HR in Four Emerging Businesses of Agriculture Sector (Floriculture, Tea Industry, Natural Fiber and Herbal Processing)

सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखाद्वारा सञ्चालित तथ्याङ्क संकलन तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम भलक

८. मानव संशाधनको व्यवस्थापन तथा विकास

८.१ मानव संशाधनको व्यवस्थापन

कर्मचारीको उत्प्रेरणको लागि उनीहरूको वृत्तिविकास सबैभन्दा मुख्य र महत्त्वपूर्ण कार्य हो । कर्मचारीको पदस्थापन तथा पदोन्नतिका लागि परिषद्, प्रशासन महाशाखाले नियमित रूपमा कार्य गर्ने गर्दछ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा परिषद्मा रिक्त रहेका २०६ स्थायी दरवन्दी बढुवा तथा खुल्ला प्रतिस्पर्धाका माध्यमबाट पूर्ति गर्न प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ । उक्त विज्ञापनमा समेटिएका पदहरूको तहगत विवरण तालिका ८.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८.१ : कर्मचारी पदपूर्तिसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	पद	प्राविधिक	प्रशासन	जम्मा
१	अधिकृत तह प्रथम	९	५	१४
२	अधिकृत तह द्वितीय	४२	७	४९
३	अधिकृत तह तृतीय	४५	३	४८
४	सहायक तह	५९	३६	९५
	जम्मा	१५५	५१	२०६

स्रोत : प्रशासन महाशाखा

८.२ मानव संशाधनको विकास

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम क्षेत्रमा कार्यरत प्रशिक्षक, कर्मचारी तथा व्यवस्थापकहरूको क्षमता विकासका लागि प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट वृत्तिविकाससँग सम्बन्धित विभिन्न तालीमहरू संचालन हुँदै आइरहेको छ । चालु आ.व. २०७४/७५ मा हालसम्म यस प्रतिष्ठानबाट कूल १०७२ कर्मचारीलाई जम्मा २१३९.८ व्यक्ति हप्ता बराबरको तालीम प्रदान गरिएको थियो । यस प्रतिष्ठानबाट उक्त अवधिमा संचालन भएका तालीमसम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका ८.२ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८.२ : क्षमता विकाससम्बन्धी तालीमको विवरण

क्र.सं.	तालीमको किसिम	समयावधि	जम्मा कर्मचारी	पुरुष	महिला	व्यक्ति हप्ता
कार्यक्रमको क्षेत्र : प्रशिक्षण (छोटो अवधिको तालीम प्याकेज)						
१	प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालीम (ToT)	५-७ दिन	४६६	१३२	३३४	७१४.८
२	शैक्षिक परामर्श तालीम	१० दिन	२३७	१०४	१३३	४७४
३	प्रशिक्षण सीप (Instructional Skills)-२	१० दिन	१४	१०	४	२८
४	TVET प्रशिक्षकका लागि इन्डक्सन तालीम	५ दिन	३१	२६	५	३१
५	TECS का प्रशिक्षकका लागि प्रशिक्षण सीप-१	१५ दिन	२०	१७	३	६०
कार्यक्रमको क्षेत्र : पाठ्यक्रम (छोटो अवधिको तालीम प्याकेज)						
१	DACUM सहजकर्ताको तालीम, तह २ (DACUM - Intern)	५ दिन	१	१	०	१
२	TVET का अग्रणी मूल्याङ्कनकर्ताको तालीम (Lead TVET Assessors Training)	६ दिन	१४	११	३	१६.८
कार्यक्रमको क्षेत्र : व्यवस्थापन (छोटो अवधिको तालीम प्याकेज)						
१	परियोजन व्यवस्थापन	६ हप्ता	१६	१३	३	१९.२
२	प्रशिक्षकको व्यवस्थापन तालीम (MToT)	४ दिन	१७	१	१६	१३.६
३	समूह एवं नेतृत्व विकास तालीम	६ दिन	२०	१५	५	२४
कार्यक्रमको क्षेत्र : OSU (Modular Training Courses)						
१	जाभा प्रोग्रामिङ	५ दिन	१२	७	५	१२
२	कृत्रिम गर्भाधान (Artificial Insemination)	१० दिन	१३	११	२	२६
३	स्ट्रक्चरल एनालाइसिस प्रोग्राम	७ दिन	१३	१२	१	९.८
४	फ्लोरिकल्चर	८ दिन	९	९	०	१४.४
कार्यक्रमको क्षेत्र : लामो अवधिको तालीम						
१	ब्याचलर इन टेक्निकल एजुकेशन	१-४ हप्ता	१७५	११५	६०	७००
कार्यक्रमको क्षेत्र : MP						
१	कार्यालयका सवारी चालक पुनर्ताजगी तालीम	९ दिन	१४	०	१४	२५.२

स्रोत : प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदअन्तर्गत कार्यरत प्रशिक्षक कर्मचारीहरूलाई उच्च अध्ययन, बैदेशिक तालीम तथा अध्ययन भ्रमणका अवसरहरू प्रदान गर्ने गरिन्छ । यसै क्रममा आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ४२ जना प्रशिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई बैदेशिक तालीम तथा अध्ययन भ्रमणमा मनोनयन गरिएको थियो । यसै गरी सोही आर्थिक वर्षमा ३० जना प्रशिक्षक कर्मचारीहरूलाई उच्च अध्ययनका लागि अध्ययन विदा प्रदान गरिएको थियो ।

८. बजेट तथा खर्च

बजेट जुनसुकै संस्थाको लागि अति महत्त्वपूर्ण अंश हो । अर्ध-सरकारी संस्था भएकोले परिषदले आफ्ना कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका निम्ति नेपाल सरकारबाट नियमित रूपमा बजेट प्राप्त गर्छ । यसले सम्बन्धन र नवीकरण दस्तुर, परीक्षा तथा दर्ता शुल्कका साथै आफ्ना उत्पादन तथा सेवाको बिक्री मार्फत आफैँ पनि रकम जुटाउने गर्छ । तलका तालिकामध्ये ९.१ ले आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को संक्षिप्त विवरण र ९.२ ले आ.व. २०७४/७५ मा स्वीकृत बजेटको विवरणलाई चित्रित गर्दछन् ।

तालिका ९.१ : आ.व. २०७३/७४ को आय व्ययको संक्षिप्त विवरण

क्र.सं.	बजेट शीर्षक	आम्दानी (रु. '००० मा)	खर्च (रु. '००० मा)	कैफियत
१	नेपाल सरकारबाट प्राप्त	२०,८७,१९४	२०,२४,८३६	
२	परिषद्को आन्तरिक स्रोतबाट	३,१०,७९४	२,४९,९२६	
	कूल	२३,९७,७८८	२२,७४,७६२	
	भौतिक प्रगति ९०%			
	आर्थिक प्रगति ८०.६६%			

स्रोत : प्रशासन महाशाखा

द्रष्टव्य: सीप विकास परियोजना र मनमोहन पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटलाई प्राप्त बजेट यसमा समावेश छैन ।

तालिका ९.२ : आ.व. २०७४/७५ मा स्वीकृत बजेटको विवरण

क्र.सं.	शीर्षक	रकम (रु. '००० मा)	कैफियत
१	नेपाल सरकारबाट प्राप्त कूल बजेट	२३,९४,२०३	
२	परिषद्को आन्तरिक स्रोतबाट	४,२८,५३७	
	कूल बजेट	२८,२२,७४०	

स्रोत : प्रशासन महाशाखा

द्रष्टव्य: सीप विकास परियोजना र मनमोहन पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटलाई प्राप्त बजेट यसमा समावेश छैन ।

३५औं व्यवस्थापन गोष्ठीका सहभागीहरू

अनुसूची

परिषद्बाट सञ्चालित शिक्षालय तथा कार्यक्रमहरूको आधारभूत तथ्याङ्क

१. प्रदेशअनुसार विवरण

क्र.सं	संस्थाको प्रकार	डिप्लोमा कार्यक्रम मात्र	प्राविधिक एस एल सी कार्यक्रम मात्र	दुवै कार्यक्रम संचालित	जम्मा शिक्षालय संख्या
१	प्रदेश एक	१४	४७	१४	७५
२	प्रदेश दुई	२५	३३	१०	६८
३	प्रदेश तीन	९५	८३	२१	१९९
४	प्रदेश चार	१९	४०	८	६७
५	प्रदेश पाँच	३९	६३	२२	१२४
६	प्रदेश छ	३	४०	४	४७
७	प्रदेश सात	१४	४९	१०	७३
	जम्मा	२०९	३५४	८९	६५३

२. स्वरूप र तहअनुसार विवरण

क्र.सं	संस्थाको प्रकार	डिप्लोमा कार्यक्रम		प्राविधिक एस एल सी कार्यक्रम		जम्मा शिक्षालय संख्या	
		कार्यक्रम	क्षमता	कार्यक्रम	क्षमता	कार्यक्रम	क्षमता
१	आङ्गिक शिक्षालय	६४	२६५८	३६	१२७७	१००	३९३५
२	साम्भेदारी शिक्षालय	१०	४४०	६	२४०	१६	६८०
३	सामुदायिक विद्यालय	६३	२७१२	१९१	७६४०	२५४	१०३५२
४	नीजि स्तरबाट संचालित	३५९	१३९०४	४९१	१९६२०	८५०	३३५२४
	जम्मा	४९६	१९७१४	७२४	२८७७७	१२२०	४८४९१

३. प्रदेश र तहअनुसार विवरण

क्र.सं	प्रदेश	डिप्लोमा कार्यक्रम		प्राविधिक एस. एल. सी. कार्यक्रम		कुल जम्मा	
		कार्यक्रम	क्षमता	कार्यक्रम	क्षमता	कार्यक्रम	क्षमता
१	प्रदेश एक	५७	२,३२६	११६	४,६३०	१७३	६,९५६
२	प्रदेश दुई	६३	२,५२८	८४	३,३५२	१४७	५,८८०
३	प्रदेश तीन	२०८	८,१७०	१५८	६,३०५	३६६	१४,४७५
४	प्रदेश चार	३५	१,३९०	७२	२,८३०	१०७	४,२२०
५	प्रदेश पाँच	८८	३,५२२	१४३	५,६२०	२३१	९,१४२
६	प्रदेश छ	११	४५६	६७	२६८०	७८	३,१३६
७	प्रदेश सात	३४	१,३२२	८४	३,३६०	११८	४,६८२
	जम्मा	४९६	१९,७१४	७२४	२८,७७७	१,२२०	४८,४९१

४. कार्यक्रम र प्रदेशअनुसार

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	प्रदेश नं														जम्मा संख्या	
		१		२		३		४		५		६		७		संस्था	क्षमता
		संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता				
प्रमाण पत्र तह तथा डिप्लोमा तहका कार्यक्रमहरू																	
१	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ	८	३८४	५	२३२	२०	९६०	३	१३६	१४	६७२	२	९६	४	१८४	५६	२६६४
२	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ	१	४८	४	१९२	६	२८८	१	४८	३	१३६	०		१	४०	१६	७५२
३	डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्जिनियरिङ	१	४८	१	४८	१	४८	०		२	७२	०		०		५	२९६
४	डिप्लोमा इन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ	५	२४०	५	२४०	६	२८८	३	१२८	६	२८८	०		१	४८	२६	१२३२
५	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ	०		०		०		०		१	४८	०		०		१	४८
६	डिप्लोमा इन रेफ्रिजरेसन एण्ड एअर कन्डीसनिङ	०		०		०		०		१	४०	०		०		१	४०
७	डिप्लोमा इन इलेक्ट्रोनिकस इन्जिनियरिङ	१	४८	२	९६	४	१९२	१	४८	१	४८	०		०		९	४३२
८	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	७	२८०	११	४४०	२१	८६२	३	११०	७	२८०	१	४०	४	१६०	५४	२१७२
९	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	१०	४००	१६	६००	४९	१८४०	८	३२०	२०	७४०	१	४०	७	२४०	१११	४१८०
१०	डिप्लोमा इन फार्मसी	५	२००	२	८०	१८	७२०	१	४०	५	२००	०		२	८०	३३	१३२०
११	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (पशुविज्ञान)	१	४०	२	८०	५	२००	२	८०	३	१२०	१	४०	२	८०	१६	६४०
१२	डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर, (बालीविज्ञान)	७	२८०	४	१६०	७	२८०	५	२००	८	३२०	५	२००	१०	४००	४६	१८४०
१३	प्रमाणपत्र तह डायग्नोस्टिक रेडियोग्राफी	४	१२०	१	३०	१२	३६०	१	३०	२	६०	०		०		२०	६००
१४	डिप्लोमा इन फिजियोथेरापी	०		०		२	८०	०		०		०		०		२	८०
१५	प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	५	१५०	७	२१०	२६	७८०	३	१०	११	३३०	०		३	१०	५५	१६५०
१६	प्रमाणपत्र तह दन्तविज्ञान (डेन्टल साइन्स)	१	४०	१	४०	७	२८०	१	४०	०		०		०		१०	४००
१७	डिप्लोमा इन होमियोप्याथी	०		०		१	४०	०		०		०		०		१	४०
१८	डिप्लोमा इन बायोमेडिकल इक्विपमेन्ट इन्जिनियरिङ	०		०		१	२४	०		०		०		०		१	२४
१९	प्रमाणपत्र तह सामान्य आयुर्वेद चिकित्सा	०		१	४०	२	८०	०		०		०		०		३	१२०
२०	डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ	०		०		४	१९२	०		०		०		०		४	१९२
२१	प्रमाणपत्र तह अक्कुपन्चर, अक्कुप्रेसर,	०		०		१	४०	०		०		०		०		१	४०
२२	डिप्लोमा इन इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी	०		०		१	४८	०		०		०		०		१	४८
२३	डिप्लोमा इन फरेष्ट्री	०		०		३	१२०	१	४०	०		१	४०	०		५	२००

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	प्रदेश नं												जम्मा संख्या			
		१		२		३		४		५		६		७		संस्था	क्षमता
		संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता				
२४	प्रमाणपत्र तह नेत्रविज्ञान (अपथात्मिक साइन्स)	०		१	४०	३	१२०	१	४०	३	१२०	०		०		६	३२०
२५	डिप्लोमा इन जियोम्याटिक्स इञ्जिनियरिङ	०		०		३	१२६	०		०		०		०		३	१२६
२६	डिप्लोमा इन होटल म्यानेजमेन्ट	०		०		२	६०	१	४०	०		०		०		३	१२०
२७	डिप्लोमा इन अटोमोबाइल इञ्जिनियरिङ	०		०		०		०		१	४६	०		०		१	४६
२८	डिप्लोमा इन फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी	१	४६	०		१	४०	०		०		०		०		२	६६
२९	डिप्लोमा इन इन्टरप्रेनरिप डेभलपमेन्ट	०		०		१	४०/१००	०		०		०		०		१	४०
३०	डिप्लोमा इन सोसियल वर्क्स	०		०		१	४०	०		०		०		०		१	४०
प्राविधिक एस. एल. सी. तहका कार्यक्रमहरू																	
१	टि.एस.एल.सी. इन कम्प्युनिटी मेडिसिन असिस्टेन्ट	१७	६७०	१६	६४०	१६	६४०	१०	४००	१७	६६०	२	६०	३	१२०	६१	३२३०
२	टि.एस.एल.सी. इन अग्युलरी नर्सिङ मिडवाइफरी	१२	४६०	७	२६०	१२	४६०	६	२३०	६	३२०	१	४०	३	१२०	४९	१९५०
३	टि.एस.एल.सी. इन मेडिकल ल्याबोरेटरी टेक्नोलोजी	२२	६६०	६	३२०	२५	१०००	६	२४०	२०	६००	३	१२०	५	२००	६९	३५६०
४	टि.एस.एल.सी. इन आयुर्वेद	५	२००	३	१२०	१	४०	०		१	४०	१	४०	२	६०	१३	५२०
५	टि.एस.एल.सी. इन कम्प्युनिटी आम्बी	०		०		०		१	४०	०		०		०		१	४०
६	टि.एस.एल.सी. इन इलेक्ट्रिकल इञ्जिनियरिङ	०		०		१	४०	०		०		०		०		१	४०
७	टि.एस.एल.सी. इन सर्भे इञ्जिनियरिङ (अमिन)	६	२४०	११	४४०	१४	५५५	४	१६०	१२	४७०	३	१२०	२	६०	५२	२०६५
८	टि.एस.एल.सी. इन मेकानिकल इञ्जिनियरिङ	०		२	६४	२	७५	२	६०	३	१०४	०		०		९	३२३
९	टि.एस.एल.सी. इन जियोम्याटिक्स इञ्जिनियरिङ	५	२००	४	१६०	४	१६०	२	६०	७	२६०	३	१२०	३	१२०	२६	११२०
१०	टि.एस.एल.सी. इन सिभिल इञ्जिनियरिङ	१९	७६०	१२	५२६	२६	१०४०	९	३६०	१९	७५०	१७	६६०	१५	६००	११६	४७१६
११	टि.एस.एल.सी. इन कम्प्युटर इञ्जिनियरिङ	६	२४०	६	२४०	६	२४०	३	१२०	७	२६०	२	६०	१	४०	३१	१२४०
१२	टि.एस.एल.सी. इन इलेक्ट्रोनिकस इञ्जिनियरिङ	०		०		०		०		२	७०	०		०		२	७०
१३	टि.एस.एल.सी. इन एनिमल साइन्स (पशु विज्ञान)	१०	४००	७	२६०	२०	६००	९	३६०	१७	६६०	९	३६०	१६	६४०	६६	३५२०
१४	कृषि जे.टी.ए. (बालीविज्ञान)	११	४४०	६	२४०	२१	६४०	१५	६००	२२	६६४	२६	१०४०	३२	१२६०	१३३	५३२४
१५	टेक्सटाइल एण्ड सेरिकल्चर	०		०		१	४०	०		०		०		०		१	४०

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	प्रदेश नं														जम्मा संख्या	
		१		२		३		४		५		६		७		संस्था	क्षमता
		संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता	संस्था	क्षमता		
१६	टि.एस.एल.सी. इन होटल म्यानेजमेन्ट	०	०	०	०	१	२०	०	०	०	०	०	०	०	१	२०	
१७	टि.एस.एल.सी. इन कार्यालय व्यवस्थापन	१	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	४०	
१८	टि.एस.एल.सी. इन सोसियल मोबिलाइजेसन	२	८०	०	२	८०	२	८०	२	८०	०	०	०	८	३२०		
१९	टि.एस.एल.सी. इन उद्यमशीलता विकास	०	१	४०	१	४०	०	१	४०	०	२	८०	५	२००			
२०	टि.एस.एल.सी. इन कलिनरी आर्ट	०	०	३	१२०	२	६०	०	०	०	०	०	५	१८०			
२१	टि.एस.एल.सी. इन कम्प्युटर एप्लिकेसन एण्ड सेक्रेटरियल म्यानेजमेन्ट	०	०	०	०	०	१	३०	०	०	०	०	१	३०			
२२	टि.एस.एल.सी. इन वाटर सफ्लाई एण्ड सेनीटेशन	०	०	१	३५	०	०	०	०	०	०	०	१	३५			
२३	टि.एस.एल.सी. इन अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ	०	०	२	८०	०	२	६६	०	०	०	०	४	१४६			
२४	टि.एस.एल.सी. इन रेफ. एण्ड ए.सी. इन्जिनियरिङ	०	०	०	०	०	१	२०	०	०	०	०	१	२०			
२५	टि.एस.एल.सी. इन इलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ	०	०	०	०	०	१	२६	०	०	०	०	१	२६			
	जम्मा	१७३	६,१५६	१४७	५,८८०	३६६	१४,४७५	१०७	४,२२०	२३१	१,१४२	७८	३,१३६	११८	४,६८२	१,२२०	४८,४९१

स्रोत : स्तर निर्धारण र टेक्स महाशाखाले उपलब्ध गराएको तथ्याङ्कको विश्लेषणमा आधारित

TVET क्षेत्रका विज्ञहरुसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम

परिषद्का प्रकाशनहरू

परिषद्बाट सम्पन्न भएका अध्ययन अनुसन्धानका प्रतिवेदनहरू

- Employment Opportunities of Graduates of Diploma in Computer Engineering Produced by CTEVT Affiliated Institutes, July 2008
- Feasibility Study of Higher Education Program under CTEVT, July 2009
- Impact Evaluation of Proficiency Certificate of Nursing (Staff Nurse) Graduates of CTEVT and Affiliated Institutes, August 2009
- Tracer Study on the Employment Status of Market Oriented Short- Term (MOST) Training Graduates, August 2009
- An Assessment of Proficiency Certificate level Graduates of General Medicine Program under CTEVT, July 2010
- Rapid Assessment of Potential Labour Market for Rehabilitation of Maoist Army Combatants: A Desk study for GIZ, March 2011
- A Study on Trends Analysis of Foreign Employment and Skills Gap, July 2011
- Employment Verification Study of the Graduates of MOST Training under SEP/ADB, December 2011
- Employment Verification Study of the Graduates of MOST Training under SEP/ADB, June 2012
- National Skilled Human Resource Projection in Health and Engineering Profession
- Final Draft Study Report on Dynamics and Dimensions of Labour Migration from Nepal
- Labour Market Survey: Analysis of Emerging Needs of Technical Human Resources in the Country
- Impact Study of Karnali Technical School, Jumla
- Tracer Study of Graduates of Diploma and TSLC Programs under CTEVT
- An Analysis Report on Signalling of Labour Market Demand for Technical Human Resources: A Study Based on Demand of Foreign Employment Published in Newspapers.

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा

सानोठिमी, भक्तपुर

पोष्ट बक्स नं. ३५४६, काठमाडौं नेपाल

फोन नं.: ९७७-१-६६३०४०८, फ्याक्स : ९७७-१-६६३५१२५

इमेल: info@ctevt.org.np, research@ctevt.org.np

URL : www.ctevt.org.np